

פגיעה במוסד הכופר

מאת: עו"ד גלעד ברון, עו"ד בועז פינברג | ✉

הסדרי הכופר מהווים כלי חשוב ביותר בידי הרשות לצורך פעילות הרשות ועמידה במטרותיה. מסטטיסטיקות שנעשו בנושא, אין ספק, כי הליך הכופר הוא הליך יעיל ביותר, המביא הן לגביית מסים מוגברת, ובסופו של דבר אף תורם להרתעה כנגד עבריינות מס

■ ■ ■

ביום 23.09.08 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בעניין ע"מ 398/07 התנועה לחופש המידע נ' מדינת ישראל - רשות המיסים, שבו התהפכו סדרי עולם ונקבע לראשונה, כי ממועד פרסום פסק הדין - על רשות המיסים לכלול את שמותיהם של הנישומים שעמם נערכו הסדרי כופר.

פסק הדין הופך את החלטת בית המשפט המחוזי, אשר קבע, כי אין מקום לפרסם את שמותיהם של הנישומים, כאשר עיקר הטענה נסמכה על הוראות החיסיון החלים בפקודת מס הכנסה ובחוקים נוספים, כגון חוק הגנת הפרטיות וחוק חופש המידע. בית המשפט העליון קובע, כי באיזון בין זכות הנישומים לפרטיות אל מול זכות הציבור למידע - גוברת ידה של האחרונה.

הסדרי הכופר מהווים כלי חשוב ביותר בידי הרשות לצורך פעילות הרשות ועמידה במטרותיה. מסטטיסטיקות שנעשו בנושא, אין ספק, כי הליך הכופר הוא הליך יעיל ביותר, המביא הן לגביית מסים מוגברת, ובסופו של דבר אף תורם להרתעה כנגד עבריינות מס. היתרון הבולט ביותר הטמון בהסדר הכופר, ואשר ממנו נובעים היתרונות היחסיים הנוספים שלו, נובע מכך שעסקינן בהליך, אשר מהווה תחליף להליך הפלילי המתנהל בבית המשפט, כולל מיצוי, יעיל ומהיר, של תיקים המתאימים לסיום בדרך זו, אשר גם מביאה לחיסכון, הן למערכת בתי המשפט, והן לפרקליטות ורשויות התביעה הספציפיות במשרדי השומה והמע"מ - משאבים אשר יכולים להיות מופנים לצורך חשיפה ומניעת עבירות מס מורכבות וגדולות יותר.

מהחלטות ועדת הכופר, אשר פרסומם כולל החלטות החל משנת המס 2006 ואילך, ניתן ללמוד, כי במקרים רבים, ההחלטה לקבלת, או דחיית בקשה להסדר כופר, מושפעת מהמלצת הפרקליטות. עצם העובדה, כי המלצתה נדרשת במקרים רבים לצורך ההכרעה בשאלה קבלת או דחיית בקשה להסדר כופר, מלמדת, כי להמלצת הפרקליטות משקל רב בהחלטות אלה. ניתן להניח, כי התערבות הפרקליטות נעשית בעיקר, כאשר עולות שאלות ביחס ליכולת התביעה להוכיח בבית המשפט את קיומה של עבירה פלילית במעשיו של הנישום. גם הניסיון שלנו מלמד, כי רבים המקרים שבהם הבקשות להסדר כופר מוגשות על בסיס הטענה, כי סיכויי ההרשעה של אותו נישום הינם נמוכים.

כב' השופטת ארבל, אשר כתבה את פסק הדין, אומנם התייחסה במספר מילים למשמעות של סיכויי הרשעה כשיקול לקיום הסדר של כופר, אך, השיקול אשר הוביל את כב' השופטת היה, כי נישומים אשר פונים בבקשה כאמור, "בהכללה גסה, אין מדובר במי שבאים כשידיהם צחות כשלג" עמ' 41, סעיף 59 לפסק הדין). עמדתו של כב' השופט רובינשטיין, הייתה אף יותר נחרצת, באומרו ש: "מדובר במי שעברו עבירות, ועל-פי רוב עבירות בזווית... ועל כן אין סיבה שלא יהיה שמם נחלת הרבים המעוניינים לידע זאת" (עמ' 46, סעיף א' לחוות דעתו).

בפועל, קיימים מקרים רבים שבהם הפנייה לכופר נעשית על-ידי נישומים, אשר סבורים כי הינם חפים מפשע, ומבקשים לחסוך את ניהול ההליך, ולהימנע מ'עינוי הדין' של ניהול הליך פלילי. יתרה מכך, במקרים רבים הבקשות להסדרי כופר מוגשות על-ידי הנישומים בשלב מאוד מוקדם של ההליך בהמלצת הרשות החוקרת. האינטרס של הרשות החוקרת הוא ברור - שהליך הכופר יביא לסיום הליך החקירה במהירות, שכן הנישום, בעצם פנייתו לבקשה להסדר כופר, למעשה מודה בעבירות המיוחסות לו (גם אם לו בנפשו, הרי שתוצאתית זהו המצב), הרשות החוקרת נתפסת כמי שפעולותיה הביאו להודיה ולענישה ראויה, הנישום מעוניין לסיים את ההליכים במהירות האפשרית, גם אם הוא סבור שהוא זכאי לחלוטין, ובא לציון גואל. ואכן, לטענת עוה"ד ברון ופינברג, במקרים רבים, בקשות לכופר שהוגשו בעקבות המלצה של הרשות החוקרת, על-פי רוב מתקבלות על-ידי ועדת הכופר, אלא אם מדובר במקרה חריג, הכורך בתוכו עניין ציבורי מיוחד, או שמדובר באדם הנושא במשרת אמון מיוחדת (עורך דין, ר"ח וכיו"ב).

משכך, באותם מקרים רבים שהפנייה של הנישום לקיום הסדר כופר נעשית בשל הצורך לסיים את ההליכים - החקירתיים והפליליים הצפויים לו, ועוד עם המלצה 'מפתה' מהגורם החוקר, פרסום שמו של אותו נישום ברבים, והכפשתו כמי שעבר עבירות מס חמורות, בהחלט עלולה להיפגע בעקבות החלטת בית המשפט העליון.

שקיפות ואחידות

נדמה, שדי היה בהחלטה שהתקבלה לאחרונה, להסדיר את מוסד הכופר, כולל על-ידי פרסום ההחלטות - פרסום זה, יש בו כדי לשרת את המטרות, קרי, מחד לאפשר שקיפות ואחידות ומאידך, לשפר את ההרתעה שהרשות מבקש להשיג, ובהתחשב בכך, שגם ההחלטה לעניין פרסום ההחלטות ותוכנן, באה לאחר שנים רבות, שכסם נתונים אלא לא היו נחלת הכלל, ייתכן ונכון היה להמתין ולראות האם המטרות מושגות ללא פרסום שמות החשודים - דבר שאין ספק, שיפגע ביעילות מוסד הכופר.

יתרה מכך, עיון בהחלטות הכופר שפורסמו מעלה, כי הנישומים נחשדים תמיד בעבירות על סעיף 220 לפקודת מס הכנסה - המהווה את סעיף העבירה החמור ביותר בפקודה - חשד בביצוע עבירה, ככוונה להתחמק מתשלום מסים, תוך שימוש במרמה, עורמה ותחבולה, בעוד שהניסיון מלמד, כי רבים הם המקרים, שבהם מגיעים הצדדים להסדרי טיעון, אשר מסתיימים בהרשעתו של אותו נישום בסעיף עבירה מופחת בהרבה, כגון סעיף 217 לפקודה, אשר דן במעשים שנעשו ללא הצדק סביר, קרי עבירה פחותה משמעותית מחומרתה כאשר אינה ככוונת מרמה כאמור. היום, בעקבות פסק הדין, עלול הנישום למצוא את עצמו בוחר בין פרסום דבר "הרשעתו", על-ידי חיובו בתשלום כופר, בעבירות על סעיף 220 לפקודה, או, להטיל יתרה על ההליך השיפוטי ונכונות

הפרקליטות להגיע להסדר טיעון ולהיות מורשע בעבירה מופחתת בחומרתה, או, אף מזוכה ממנה. המשמעות שיש לדבר זה על נישומים רבים הינו אקוטי.

די אם נבחן עניינו של עורך דין, אשר פעל ללא הצדק סביר בכך שלא רשם הכנסה מסויימת, בסוברו שקיבל כספים בנאמנות. פרסום שמו כמי שעבר עבירות על סעיף 220 לפקודה, עלולה להביא להשעייתו מלעסוק בעריכת דין. טיעון מטעמו בעניין זה, כי רצה להימנע מניהול משפט, לא יעמדו לו במקרה כזה. האלטרנטיבה של אותו עורך דין הינה לנהל את ההליך הפלילי, על כל הנובע ומשתמע מכך (עינוי הדין, העלויות הגבוהות וכיו"ב).

מאחר שמדובר בהליך בעל נגיעה ישירה לציבור הנישומים, ייתכן ונכון היה, שגורם האמון על ייצוג נישומים, כגון לשכת עורכי הדין ו/או לשכת רואי החשבון, היו מצטרפים להליך כצד לו, כידיד בית המשפט.

נדמה, שדי היה בהחלטה שהתקבלה לאחרונה, להסדיר את מוסד הכופר, כולל על-ידי פרסום ההחלטות - פרסום זה, יש בו כדי לשרת את המטרות, קרי, מחד לאפשר שקיפות ואחידות ומאידך, לשפר את ההרתעה שהרשות מבקש להשיג, ובהתחשב בכך, שגם ההחלטה לעניין פרסום ההחלטות ותוכנן, באה לאחר שנים רבות, שכם נתונים אלא לא היו נחלת הכלל, ייתכן ונכון היה להמתין ולראות האם המטרות מושגות ללא פרסום שמות החשודים - דבר שאין ספק, שיפגע ביעילות מוסד הכופר.

▪ הכותבים הם ממשרד גולדמן ברון, מומחים בתחום המיסוי.

נוצר: 05/10/2008 | עודכן: 05/10/2008
 + [כיתוב בפורומים של Nfc](#) | [חדשות נוספות ברשת](#) | [+ הודעות נוספות ברשת](#) | [+ בלוגרים ברשת](#)
[Nfc](#) | [בימה חופשית+](#) | [הדפסה](#) | [שלח לחבר](#)

- שפר את הביצועים העסקיים שלך ! / פיתוח יכולות משא ומתן, שיווק עצמי, שכנוע והופעה עסקית
- רוצה למנף את הכסף שלך? / הגיע הזמן להצטרף לליגה של הגדולים, ולקבל 24% תשואה בהפקדה

לחץ כאן להדפסה